

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีการติดต่อกันทั่วถึงอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากยิ่งขึ้นและอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านข้อมูลข่าวสาร ในการดำเนินงานทางการศึกษาซึ่งมีขอบเขตกว้างขวางอีก ทั้งเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา รัฐต้องรับภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ให้กับประชาชนทั้งต้องจัดหาทรัพยากร และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องวางแผน จัดองค์การ และควบคุม การบริหารงบประมาณวัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งในการบริหารงานให้บรรลุจุดหมายดังกล่าว

ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยชี้แนะแนวทางให้สามารถเลือกดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 11) ที่อธิบายว่าในการตัดสินใจใด ๆ หากพิจารณาโดยหลักการแล้วเป็นที่ยอมรับว่า การตัดสินใจที่ดีนั้นควรเป็นการตัดสินใจโดยหลักและเหตุผลต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นพื้นฐานหรือปัจจัยหลักข้อมูลและสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการบริหารที่ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องใช้สนับสนุนประกอบการตัดสินใจในการวางแผน การควบคุม กำกับ และการตัดสินใจ ซึ่งวิจิตร ศรีสะอ้าน

(2528 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศไว้ว่าการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องสำคัญ ๆ นั้น ร้อยละ 90 เป็นการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลหรือข่าวสารที่ดี อีกร้อยละ 10 เกิดจากจินตนาการหรือความคิดคำนึงของผู้บริหารเอง ในทำนองเดียวกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2523 : 244) กล่าวสนับสนุนว่าการใช้ข้อมูลและสารสนเทศจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการที่ดี โดยวิธีการจัดระบบข้อมูล (Information System) ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ทันต่อเวลา สำหรับใช้ในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ข้อมูลและสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงแต่ผู้บริหารต่างมีภารกิจมากมาย การที่จะรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์นั้นไม่มีเวลาเพียงพอ ดังนั้น จึงต้องมอบหมายให้หน่วยงานจัดเตรียมข้อมูล จัดเก็บจากแหล่งต่าง ๆ ไว้ตามความต้องการและความจำเป็น และนำมาประมวลผลวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้บริหารต้องการและทันเวลาในการใช้ประกอบการตัดสินใจ การจัดกระทำข้อมูล ดังกล่าว เรียกว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System) กระบวน

ศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษา ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจึงได้มุ่งพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมาโดยตลอดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ ทำหน้าที่บริหารงานในความรับผิดชอบโดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติงานในลักษณะของศูนย์ข้อมูลสถิติและการวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามประเมินผล ส่วน รอดทอง (2533 : 120) ในส่วนของศูนย์ข้อมูลและการวางแผนมีขอบเขตและหน้าที่การดำเนินงานคือ เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จะใช้ในการวางแผนและการบริหารการศึกษาในระดับจังหวัดและอำเภอ โดยประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดการศึกษาในจังหวัดหน้าพื้นที่นี้ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อการวางแผน และการบริหารการศึกษาของจังหวัดประสานงาน การรวบรวม และแลกเปลี่ยนสารสนเทศทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดและอำเภอ และเพื่อให้การจักระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคทุกแห่งดำเนินการตาม โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ในปี 2540 - 2544 พร้อมทั้งเสนอรูปแบบของการจักระบบสารสนเทศของหน่วยงานกลางในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารของหน่วยงานนอกจากจะต้องใช้สารสนเทศสำหรับกระบวนการบริหารในหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจักระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนดอีกด้วย และหากจะต้องพิจารณาโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ซึ่งได้กำหนดแนวนโยบายในเรื่องการจักระบบข้อมูลและสารสนเทศ ไว้ดังนี้ คือ การเร่งพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวง กรม และหน่วยงานในสังกัด และกำหนดให้มีเครือข่าย MOENET (Ministry Of Education Networkd) กำหนดให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทุกระดับทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนเครือข่าย Internet เพื่อประโยชน์ของการบริหาร การวางแผน และการดำเนินงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้จะได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภออย่างต่อเนื่องแล้วก็ตามยังพบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งปัญหาเหล่านี้ คือ การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบปัญหาด้านตัวเลขจากหลายหน่วยงานไม่ตรงกันขาดความต่อเนื่องและรูปแบบที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการวิเคราะห์สถานการณ์ และการจัดทำดัชนี ตลอดจนการแปลผลอย่างเป็นระบบเพื่อนำผลไปใช้ในการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ วงศ์ตระกูล (2533 : 1) พบว่าปัญหาในภาพรวมของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ได้แก่ สภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เหมาะสมกับภารกิจ ผู้บริหารการศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสาร

สนเทศที่จัดทำขึ้น มีฐานข้อมูลไม่เพียงพอและสมบูรณ์ ขาดข้อมูลเชิงคุณภาพ บุคลากรไม่เพียงพอ และขาดทักษะการปฏิบัติงาน ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและกว้างขวาง

จากสภาพการณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน ทำให้การปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ในด้านการวางแผน การบริหารการศึกษา ตลอดจนการดำเนินการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ประกอบกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอกำลังดำเนินการ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัดและอำเภอ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลที่ชัดเจนเป็นเอกภาพ การประสานงานระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด ตลอดจนความถูกต้องและเที่ยงตรงเป็นปัจจุบันสามารถให้บริการและรายงานหน่วยงานระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อเป็นการสนองนโยบายเรื่องข้อมูลและสารสนเทศ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เขตการศึกษา 2 จึงมีความสนใจจะศึกษาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งผลการวิจัยนี้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคให้มีคุณภาพอันจะส่งผลต่อการบริหารการศึกษา การวางแผนการควบคุม การตัดสินใจของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องและสนองความต้องการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนเพื่อเป็นการพัฒนางานที่รับผิดชอบอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมด้านทรัพยากรในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
2. เพื่อศึกษาปัญหากระบวนการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
3. เพื่อศึกษาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
4. เพื่อศึกษาปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพความพร้อมด้านทรัพยากรในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และการวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
2. ทำให้ทราบถึงปัญหากระบวนการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการพิจารณาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ทำให้ทราบถึงการนำและปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้และเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดระบบข้อมูลให้ตรงกับความต้องการใช้ของผู้บริหารและตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2
4. เพื่อนำผลการวิจัยเสนอศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จะได้รับทราบถึงปัญหากระบวนการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ และการนำและปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสภาพความพร้อมด้านทรัพยากร ปัญหากระบวนการจัดระบบสารสนเทศ การนำและปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้

1.1 สภาพความพร้อมด้านทรัพยากร ประกอบด้วย

1.1.1 บุคลากร

1.1.2 งบประมาณ

1.1.3 วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

1.2 ปัญหากระบวนการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ประกอบด้วย

1.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.2 การประมวลผลข้อมูล

1.2.3 การเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศ

1.2.4 การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

1.3 การนำและปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ เขตการศึกษา 2 ประกอบด้วย

1.3.1 การตัดสินใจ

1.3.2 การวางแผน

1.3.3 การประสานงาน

1.3.4 การประเมินผล

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งมี 44 สำนักงาน ดังนี้

2.1 ผู้บริหาร จำนวน 92 คน ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ

2.2 ผู้รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศ จำนวน 68 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมพลานามัยและกิจการพิเศษ และหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล และนักวิชาการศึกษาที่รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ตำแหน่ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ เขตการศึกษา 2

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 สภาพความพร้อมด้านทรัพยากร

3.2.2 ปัญหากระบวนการจัดระบบสารสนเทศ

3.2.3 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหาร

3.2.4 ปัญหาการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ข้อมูล หมายถึงข้อเท็จจริงที่อยู่ในรูปตัวเลข ตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ มีความหมายเฉพาะตัวเอง ยังไม่ผ่านการประมวลผลหรือจัดกระทำใด ๆ ไม่สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารหรือวางแผนได้โดยตรง เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนห้องเรียน เป็นต้น
2. สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการจัดกระทำ โดยการวิเคราะห์หรือประมวลผลแล้วเพื่อเพิ่มความรู้สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้
3. ข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง ข้อความหรือตัวเลขที่ยังผ่านและยังไม่ผ่านการประมวลผล เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับจังหวัดและอำเภอ
4. กระบวนการจัดระบบสารสนเทศ หมายถึง การกิจในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศ และการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศมีรายละเอียด ดังนี้
 - 4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง การออกแบบวิธีจัดเก็บเพื่อให้ครอบคลุมชัดเจนให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งอาจได้จากการสังเกต การสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ ฯลฯ
 - 4.2 การประมวลผลข้อมูล หมายถึง การจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศโดยการคำนวณทางคณิตศาสตร์ แบ่งการคำนวณด้วยมือ และการคำนวณด้วยคอมพิวเตอร์
 - 4.3 การเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูลที่คำนวณไว้ในแฟ้มเอกสาร หรือ สิ่งอื่น ๆ เช่น งานแม่เหล็ก ไมโครฟิล์ม เป็นสื่อที่ใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถนำไปใช้ได้ตามต้องการ
 - 4.4 การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศตามรูปแบบที่ผู้บริหารต้องการใช้ อาจแนะนำเสนอได้หลายวิธี เช่น แผนภูมิ จุลสาร เอกสารรายงาน
5. สารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง สารสนเทศที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจตามกระบวนการบริหาร ได้แก่ สารสนเทศทางการศึกษา สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
6. กระบวนการบริหาร หมายถึง การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีระบบและสอดคล้องสัมพันธ์กันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านการตัดสินใจ การวางแผน การประสานงาน และการประเมินผล รายละเอียด ดังนี้
 - 6.1 การตัดสินใจ หมายถึง ขั้นตอนในการเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุดอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศ

6.2 การวางแผน หมายถึง การพิจารณาและตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยข้อมูลการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการกำหนดสิ่งที่จะต้องเลือกปฏิบัติในอนาคตเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

6.3 การประสานงาน หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติกิจกรรมงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกันเพื่อให้งานสมดุลย์และสำเร็จเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

6.4 การประเมินผล หมายถึง การพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าของงานเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคและเพื่อรายงาน

7. สภาพความพร้อมด้านทรัพยากร หมายถึง การจัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนในการจัดระบบสารสนเทศได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม

8. ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการจัดระบบสารสนเทศในหน่วยงานไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

9. การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการบริหาร หมายถึง ผู้บริหารนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อการบริหารงานในด้านการตัดสินใจ การวางแผน การประสานงาน และการประเมินผล

10. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาในส่วนภูมิภาค ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

11. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่ ตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ

12. ผู้รับผิดชอบงานข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งของ กพ. ให้ทำหน้าที่นักวิชาการซึ่งมีหน้าที่ดูแล ควบคุม ในการจัดระบบสารสนเทศตามโครงสร้างการบริหารของสำนักงาน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

13. เขตการศึกษา 2 หมายถึง พื้นที่ซึ่งกำหนดแบ่งเพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ รวม 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล

14. ทรรศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ ในด้านต่าง ๆ ที่พิจารณาได้จากแบบสอบถาม

